

Szentendrei Református Hírlevél - megjelenik negyedévente

A Pünkösdnek jeles napján

"Jézus, az ígértet
Ím beteljesítetted
Bátorító lelkedet
Mihozzánk elküldötted,
Aki által híveid
Elnyerik érdemeid."

Ez a szép énekvers Pálóczy Horváth Ádám (1760-1820) köl-

teményéből való és református énekeskönyvünk 375. számú énekéből idéztük. Pontos utalásai igei alapokon állnak: Jézus valóban megígérte tanítványainak, hogy nem hagyja őket árvakul, eljön hozzájuk (Ján. 14,18). Azt is mondta, hogy vigasztalót, szószólót küld övéinek (paraklétosz, amely szó ügyvédet jelent, aki a beszélni nem tudó ember helyett kiáll és képviseli annak ügyét). "Ama vigasztaló pedig, a Szentlélek, akit az én nevemben küld az Atya, mindenre megtanít majd titeket, és eszetekbe juttatja mindazokat, amiket mondtam néktek." (Ján. 14,26) Akit a Pálóczy-vers "bátorító léleknek" nevez, azt Bibliánk "igazság Lelkének" is hívja (Ján. 14,26), mert ő az, aki eszünkbe juttatja, amiket Jézus mondott nekünk.

Ezek alapján már világos, hogy a Szentlélek-ügy a Jézus-ügy közvetlen folytatása, valóban "beteljesítése", ahogy a vers is mondja. Amit Isten elkezdett a názáreti tanító mesterben, folytatta a gólgotai kereszt-áldozat és a húsvéti feltámadás nagy és szent titkával, azt a tanítványokhoz elküldött Szentlélek erejével tette igazán teljessé. Mondhatnánk persze, hogy a Szentlélek már előbb is jelen volt a világban, hiszen ott lakott Jézusban megkereszteltetése pillanatától (Máté 3,15).

Ez valóban igaz is - de ez a Lélek pünkösdkor már másokra, Jézus tanítványaira is leszállott, sőt, a prófétai ígéret szerint mindenki megkaphatja Isten népe tagjai közül:

"Kiöntöm Lelkemet mindenkire, és prófétálnak fiaitok és lányaitok, véneitek álmokat látnak, ifjaitok pedig látomásokat látnak." (Jóel 2,28-32) Jézus és a Szentlélek tehát valójában egy, csak a mi világunkban látszik kettőnek. Amit ugyanis Isten elkezdett Jézusban, azt folytatta a pünkösd Szentlélek kitöltésekor a tanítványokban, és szándéka szerint egyszer majd mindenkire kiterjeszti. A Szentlélek ezért egyszer az isteni személyiség életének központi elve, maga az örök Isten, másodszor pedig egy földi emberben lakó isteni láng, aki a kegyelem és a szeretet teljességét hozza a világnak, végül pedig a belőle kiáradó hatásokat közvetítő és realizáló egyetemes szellemi erő. A Szentlélek tehát: Isten az emberi szívekben, Isten a világtörténelemben, Isten az anyaszent-

egyházban. A Szentlélek a menny szakadatlan győzelme a föld felett, a világ megdicsőítésének, fel-emelésének és átnemesítésének ereje. Az állandó második teremtés, ami tökéletességre viszi az elsőt. Minden mindenkiben, a kiválasztottak dicsőségén át.

Munkálkodásának nagy fordulói: bűnbánat, megtérés, újjászületés, megszentelődés. Ő az örökélet alanya, ezért a hívó ember élete nem más, mint az ő munkáiról vallott állítmányok sora. Mibennünk ez mint hitbizonyosság, szent remény, építő szeretet, gyógyulás, közösséget szervező mennyei erő jelenik meg.

Ezért legyen forró imádságunk ezen a mostani pünkösdön is: "Jövel, Szentlélek Úr Isten, töltsd be szíveinket épen!"

Hittel higgyük: ha mi emberek, gonosz létünkre tudunk a mi fiainknak kenyeret adni, ha azok éhesek, s nem követ adunk nekik, mennyivel inkább ad mennyei Atyánk Szentlelket azoknak, akik kéri tőle! (Lukács 11,13)

Hiszen ő az, "aki által híveid, elnyerik érdemeid" - vagyis nem kevesebb, mint *minden* a miénk lehet, amit csak Jézus hozott ennek a világnak. Így legyen!

dr. P. Tóth Béla
lelképásztor

Rembrandt: Az etióp főember megkeresztelése

Pünkösdünnepi rendünk		Szeretetvendégség máj. 31.	
Áldozócsütörtök máj. 17.	este 7 órakor istentisztelet	csüt. este 7 ó. Ref.Gimn.	
Vasárnap máj. 20.	de. 8 és 10 ó. istentisztelet	Áprily termében	
Bűnbánati esték: máj. 23-25.	este 7 órakor		
Pünkösd I. nap máj. 27.	de. 8 és 10 ó. ünnepi istentisztelet úrvacsorával	Pilisszentlászlón:	
Pünkösd II. nap	de. 10 ó. ünnepi istentisztelet úrvacsorával	Pünkösd I. nap	de. fél 12 ó. ünnepi istentisztelet úrvacsorával (a rk. kápolnában)

Gimnáziumépítés, templomrenoválás

Építkezési terveink

Amióta egyházközségünk egykori iskolaépülete helyett megkapta a jelenlegi épületet, és 1997-ben elkezdhette annak felújítását, átépítését majd bővítését, Istennek hála nem múlt el év anélkül, hogy valami új ne épült volna meg **gimnáziumunkban**. Legutóbb, a múlt évben, az eredeti épület tetőterének teljes utcai frontját cseréltük le egy olyan tetőtérrel, amelyben egy - istentiszteletek és más rendezvények céljára alkalmas - kápolnát fogunk kialakítani. Ez lesz az első olyan közösségi helyisége a gimnáziumnak, amely valamennyi diákját és tanárát egyidejűleg be tudja majd fogadni. Egyelőre azonban anyagi lehetőségeink miatt csak szerkezetkész állapotig tudtunk eljutni, sőt még ehhez is hiányzik a

város felé néző ormfal elkészülte. Ez utóbbi elmaradásának azonban nem anyagi okai voltak, hanem az, hogy a menet közben megváltozott terv szerint egy, az egyedülálló panorámát láttatni engedő üvegfal, annak felső részén pedig Deim Pál festőművész üvegmozaikja fogja lezárni a kápolnát. A tervmódosítást engedélyeztetni kellett, és meg kellett találni ehhez a nem mindennapos építési feladathoz a legalkalmasabb kivitelezőt. Mindez hónapokat vett igénybe. Most már heteken belül elkezdődik a kivitelezés, és nyár közepére minden bizonnyal egy párját ritkítóan szép részlet fogja gazdagítani a gimnázium már eddig is sokak által megcsodált építészeti megoldásait. A kápolna teljes belső kialakításához közel 40 millió forintba kerülne még szükség. Ennek idén csak mintegy negyedére biztosít fedezetet költségvetésünk, de az aljzat, a fűtés és világítás elkészítésével el szeretnénk legalább odáig jutni, hogy bizonyos - igaz, nagyon korlátozott - célokra használható legyen ez a nagy helyiség.

Gyülekezeti termünket tavaly sikerült megszépítenünk az új textilképpel és székekkel, de tervbe vettünk egy nagyobb átépítést is, ami várhatóan idén valósulhat meg. Normál méretű ablakokat szeretnénk nyitni az utcai falon, egyúttal a gazdaságtalan és nem éppen esztétikus parapetfűtést melegvízfűtésre cserélnénk le, a régebben rosszul vakolt falat újravakolnánk, és felrakatnánk a már megvásárolt lambériát is. Az átalakítás tervei elkészültek, de a műemlékvédelmi engedélyeztetés hosszú folyamata még nem zárult le. Mivel a terem a XIX.-XX. században sokféle célt szolgált (volt terményraktár, iskola, gyülekezeti terem), ezért többször is átépítették. A műemlékvédelmi hatóság nemrég végzett falkutatást (ennek nyomai látszanak most is a teremben), és várjuk határozatukat, hogy milyen előírásokat kell majd követnünk az átépítés során.

A felmenő rendszerben kiépülő gimnáziumunk egyfajta kényszerpályán tartotta költségvetésünket: minden évben ki kellett elégítenünk az újabb helyiségigényeket. Így bármennyire is szomorúan tekintettünk egyre rosszabb állagú **templomunkra**, az évről évre a belső térben keletkező repedések betömésén, a lehulló vakolat kijávitásán és a javított területek újrafestésén kívül

nagyobb felújításra nem futotta. Az igen költségigényes külső renoválást azonban nem is lett volna érdemes elkezdenünk addig, amíg nem tudunk megnyugtató megoldást találni a folyamatosan repedéseket okozó statikai problémákra. Ezért tavaly beszereztünk egy részletes vizsgálaton alapuló statikai szakvéleményt, és ennek alapján ez év elejére elkészült a statikai megerősítés és a külső renoválás előzetes terve. Természetesen ennek a tervnek is keresztül kell esnie a műemléki engedélyeztetésen, aminek keretében a közelmúltban megtörtént az alapok feltárása. Ez a feltárás a statikai megerősítés terveinek véglegesítését is szolgálja. Árajánlatkérésre és a kivitelezés ütemezésére csak a végleges tervek és engedélyek birtokában kerülhet sor - remélhetőleg még a nyár folyamán. Idei költségvetésünkben elkülönítettünk tízmillió forintot, de hogy ez mihez lesz elég, azt árajánlatok hiányában még nem tudjuk. Mivel a statikusok egybehangzóan a beázások megszüntetését tartották a legfontosabbnak, ezért már tavaly rendbe tetettük a **templomtetőt**. A következő lépés lehet az alapok körbejárása és megerősítése, egyúttal a terep olyan rendezése, amely mindenhol biztosítja az esővíz elvezetését a falaktól. Természetesen ez a teljes templomudvar átalakításával jár együtt, amelynek során új burkolatot is kap az udvar. Végül, ha rendelkezünk majd a szükséges anyagi forrásokkal, következhet a külső falak renoválása.

Addig is, amíg mindezekre sor kerülhet, a **templombelsővel** továbbra is törődnünk kell. A már évenként szükséges belső faljavításon és festésen túl szeretnénk idén felújítani - átciszoltatni és újrafestetni - a nagyon megkopott, sérült, rengeteg bevesséssel "kidekorált" padjainkat. Ez nagy munka lesz - valószínűleg legalább egy vasárnap kiszorulunk majd a gyülekezeti terembe -, és az előzetes ajánlatok szerint költsége meghaladja a félmillió forintot.

De mindezen tervekből sok mindent felülírhat egy friss hír. Az európai uniós pályázatok keretében megjelent az interneten egy olyan pályázat terve, amely lehetőséget adna arra, hogy pályázzunk a **gimnázium tornatermének** megépítésére. A minden gimnáziumra nézve kötelező infrastruktúrából még ez az egyetlen nagyobb tétel hiányzik gimnáziumunkban, ezért a testnevelésórákat a szabadban és tornaszobákban kell megoldani. A tornaterem terveit már elkészültek, de a felépítéséhez szükséges 200-250 millió forint saját anyagi forrásainkat messze meghaladja. Az elmúlt években több szóba jöhető lehetőséget (pályázat, hitelfelvétel stb.) is megvizsgáltunk, és ezek alapján kialakult az a vélemény, hogy a közeljövőben csak egy nagy összegű vissza nem térítendő támogatást biztosító uniós pályázat elnyerése jelenthet megoldást. Most erre felcsillant a remény, a terveknek megfelelően valóban kiírták a pályázatot májusban, így feltétlenül pályáznunk kell. Mivel a kötelező önrész és az előfinanszírozáshoz szükséges összeg is jelentős, ezért addig, amíg a pályázat eredménye nem születik meg (várhatóan ősz végéig), fel kell függesztenünk egyéberuházásainkat. A gimnázium tetőterének lezárását azonban mindenképpen megoldjuk, és valószínűleg a templompadok felújítása sem marad el.

Sikolya Zsolt, gondnok

**Elhunyt dr. Pásztor János
(1925-2007)**

Gyülekezetünknek tizennyolc éven át, 1952-től 1970-ig volt lelkipásztora. Budapesten született 1925. május 28-án. Mint önéletrajzában mondja, édesapja középparaszti családból származott, de tanították és Gyúron, majd Tabajdon és végül Mányon jegyző lett. Bibliaolvasó ember és presbiter volt, aki fiát magával vitte vasárnap délelőtt és délután is a templomba. A tabajdi templom-

élmény és az ott hangzó igehirdetések meghatározók lettek a kisleány egész további életében. Édesanyja fizika-kémia szakos pedagógus volt, aki késő öregkorában is szívesen látogatott el fiához a szentendrei templomba.

Iskoláit Gyúron és Tabajdon, majd a budapesti református főgimnáziumban folytatta 1935-től 1943-ig, amelyről nagy szeretettel emlékezett egész életében. Gondolkodásának meghatározó irányt adott a Pro Christo Diákszövetség, így 1943-tól a budapesti Református Teológia hallgatója lett. Tanulmányai alatt rész-munkaidős nevelőtanár volt a Lónyay utcai Református Gimnáziumban. 1947-től Edinburghban volt ösztöndíjas, ahol életre szóló barátságokat kötött és 1949-ben tért haza. Két esztendőig a Bp. Kálvin téri gyülekezetben segédlelkész, majd helyettes lelkész Sárospatakon. Innen hívja meg a szentendrei gyülekezet lelkipásztorának 1952-ben, ahol április 20-án iktatják be. Szolgálatában az ortodox egyháztól 1913-ban vásárolt, mai református templomunknak immár második lelkésze: Vajda Istvánt követi, aki harminckilenc éven át (1913-1952) szolgált itt hűségesen.

Szentendrei beiktatását esküvője követi, felesége Kádár Judit, a Baár-Madas Református Leánygimnázium internátusának nevelőnője. Benne nem csak hitvest, hanem első számú munkatársat is talált. Parókia-építés majd bővítés, gyülekezeti terem, templomrenoválás és kőkerítés javítás várt rájuk a gyülekezet lelki építése mellett, amit hittel és lelkesen, leggyakrabban kétkezi munkával is részt vállalva a feladatokból végeztek. Itt születnek gyermekeik: Eszter (1953), János (1955) és Péter (1960). Nagy örömet jelentett számára a hitoktatás, egykori tanítványai között ott van Hamar István későbbi lelkipásztor is. 1964-ben ösztöndíjjal az amerikai Princeton-ban magisteri fokozatot szerez homiletikából.

Ezután nem sokkal Kenyába kerülnek, éveken át az ottani teológián tanítani, majd Debrecenben lesz teológiai tanár. Ezt a budafoki gyülekezeti lelkészség követi nyugdíjáig, amely mellett ápolja gazdag külföldi kapcsolatait és sok előadást tart a különböző teológiai fakultásokon és gyülekezetekben egyaránt. A boldog feltámadás reményében halt meg 2007. április 22-én Budapesten. Emlékét beírta nem csak a mi gyülekezetünk történetébe, ahol önálló lelkészi szolgálata és boldog családi élete is indult, hanem a magyar református egyház szolgálatába és sok-sok emberi szívbe is.

**"Végezetre atyámfiai, legyetek jó
egészségben, épüljete, vigasztalódja-
tok, egyetértésben éljete; és a
szeretetnek és békességnek Istene
közöttete marad!"**

(II.Kor. 13,11)

A gyülekezet presbitériuma 1968. májusában, közepén
dr. Pásztor János lelkipásztor

**"Ha élünk, az Úrnak élünk, ha meghalunk, az
Úrnak halunk meg, azért akár éljünk, akár
haljunk, az Úréi vagyunk."**

(Róm. 14,8)

30. Zsoltár

(Móricz Zsigmond átköltése)

Magasztallak Uram, felemeltél engem,
Nem hagyta, nem túrted más rabjává lennem,
Óh Uram, Istenem, hozzád kiáltottam,
Könyörültél rajtam.

Felhoztad lelkeket az alvilág poklából,
Fel is támasztottál haldoklók hadából,
Zengedeztetek az Úrnak minden hívek,
Hálával tölt szívek.

Percig tart haragja, élethosszig kegye,
Este bánat száll ránk, öröm kél reggelre,
Azt mondom én azért jó állapotomra:
Nem rendül meg soha.

Így könyörgék: Uram, mit használ csöpp vérem
Ha por issza, hogyha éltem végét érem,
Dicsőít-e Téged az a por s holt lélek?
Irgalmazz, hadd élek!

És te siralmamat fordítád vígságra.
Gyászruhám leoldta, ím bíborra váltva!
Zengjen dicséreted, magasztaljon téged
Örökké, míg élek.

“Amerikából jöttünk...” (I. rész)

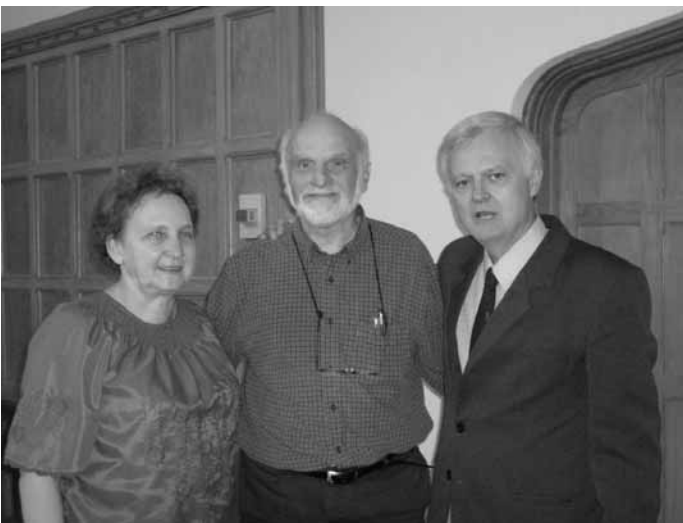
Igen, mert először elutaztunk oda! De hát hogy is volt ez? Meghívást kaptunk feleségemmel, a Református Gimnázium igazgatójával együtt az Orlando-i (Florida állam) Első Presbiteriánus Egyházközségtől, hogy vegyünk részt missziói hetükön, melyre meghívást küldtek mind azokra a helyekre szerte a világon, akikkel csak testvéri kapcsolatot tart a gyülekezet. Már pedig a mi szentendrei református gyülekezetünk éppen ilyen: 1999 óta minden nyáron jöttek tőlük önkéntes segítők anyanyelvi angolt (amerikait!) tanítani gimnáziumunkban, és ezt a nyolc éves testvéri kapcsolatot ők most ezzel a mi meghívásunkkal külön is megbecsülték.

A Columbia Teológiai Szeminárium diákszállója

Örömmel készültünk az útra, bár nem volt egyszerű dolog itthoni munkánkat csaknem egy egész hónapra felfüggeszteni, a folyamatban lévő ügyeket, tennivalókat mind-mind átadni. Milyen jó, hogy áldott munkatársakat adott Isten a gyülekezetben éppen úgy, mint a gimnáziumban, akik minden dologban a lehető leghűségesebben álltak helyt helyettünk! Nyugodtan kelhettünk hát útra, és Feriegyről Párizson át Atlantába repültünk március 8-án és 9-én.

Párizsból csak a repülőteret láttuk, onnan viszont Anglia felett, egészen pontosan Dover, majd London felett repültünk - érdekes volt fentről látni a kanyargó Temzét és rajta az ismert hidakat. Rövid idő múlva már a hatalmas, nyílt óceán következett, amin a nagy óceánjárók is csak apró gyufaszáznak tűntek ebből a magasságból. Majd Grönland jeges tájaiban gyönyörködhattunk, és már jöttek is a Nagy Tavak (Michigan, Ontario, Erie), mert a föld lapossága miatt állítólag rövidebb az út arrafelé. Toronto is a lábaink alatt úszott el lassan, méltóságosan, ahol nagyon sok magyar lakik.

Egy régi kollégávat: Brueggeman professzor

Végigrepültünk északról délre szinte az egész Egyesült Államok felett, amiben elsősorban a hatalmas Appalach-hegylánc komor szépsége volt érdekes. De a városok és falvak, folyók és tavak is érdekes látnivalót jelentettek. Csak azért nem az egész Amerikát repültük át, mert először belátogattunk három napra a Georgia állambeli Atlantába, ahol tizenhét éve meghívott tanárként a Columbia Teológiai Szemináriumban taníthattam.

Ennek az intézménynek diákjai egy tanárukkal együtt minden évben ellátogatnak Magyarországra, ez része a lelkeszi képzésüknek, és mindig felkeresik a mi szentendrei gyülekezetünket is. Általában ritka dolog, hogy amerikaiak egyáltalán külföldre utaznak, hiszen olyan nagy és látnivalóban gazdag a saját országuk is - de ez a szeminárium külön súlyt fektet arra, hogy legyen nemzetközi kitekintése és tapasztalata hallgatóinak és tanárainak egyaránt. A velük való szentendrei beszélgetések mindig az év érdekes, megmozgató eseményei számunkra, és ők is ezt mondják a velünk való találkozásról.

A kapcsolatot magát a magyar reformátusok és e szeminárium között még dr. Pásztor János építette ki valamikor, és ápolta is haláláig. Ma is minden évben tanul Atlantában egy magyar fiatal.

A szeminárium diákszállójának, ami Florida Hall névre hallgat, ugyanazon szép, három szobás lakásában laktunk most is, mint tizenhét éve. A diákok, tanárok ma is ugyan olyan végtelenül barátságos, derűs, jó kedvű emberek, mint akkoriban voltak.

Atlanta belvárosa pedig (ahol időközben olimpia is volt) szintén a régi a maga nevezetes épületeivel, csak tisztább és gondosabban őrzött, mint régente. A képen is látható kör alakú szálló hetvenharmadik emeletén pompás panoráma tárul az ember elé a lassan körbe forgó kávéházból, ide feltétlenül el kell látogatni, ha valaki Atlantában jár.

Atlanta belvárosa a felhőkarcolókkal

Vasárnap a Decatur Presbyterian Church istentiszteletén vettünk részt, ahol éppen fiatalok alkalmá volt délelőtt 10 órakor. Ők olvasták fel a Bibliát, énekeltek, imádkoztak, pantomimmal eljátszották a történetet, amiről az ige hirdetés is szólt. Szép és érdekes alkalom volt.

Délután megnéztük a város nevezetes akváriumát, ahol 20 méter hosszú, 8 méter magas üveglak mögött is úsznak tengerei halak - nagy élmény! Nem a méretek miatt, bár az sem hagyja közömbösen a szemlélőt, hanem a tengeri lények csodálatos sokasága és hihetetlen alak-gazdagsága révén, amik mind-mind a Teremtő fantáziáját és szeretetét dicsérik.

Atlantából aztán tovább repültünk a floridai Orlando-ba, ahova a meghívásunk is szólt. Itt kezdődött a tulajdonképpen munka: hat nap leforgása alatt összesen tizenegy szolgálatunk volt. Mindenhol a magyar református egyház életéről és a Szentendrei Református Gimnáziumról kellett beszélni: (Folytatjuk.)

**A Szentendrei Református Gimnázium
országos versenyeken elért helyezései
a 2006/2007. tanévben**

1. hely

Református Iskolák **angol nyelvű bibliai versenye** Pápan
Dolgos Anna (11.a)

Országos **Környezettudományi Diákkonferencia** Veszprémben
Tóth Eszter (10.) Lovas Kata (10.a)

Országos VI. Áprily Lajos verseny

versmondás 9.-12. osztályosok kategóriája: Dolgos Anna (11.a)

képzőművészet 7. és 8. osztályosok kategóriája: Herpai Éva (8.a)
9. és 10. osztályosok kategóriája: Koncz Klaudia (10.b)

fotóművészet 7. és 8. osztályosok kategóriája: László Bencsik
Eszter (7.a)

9. és 10. osztályosok kategóriája: Valek Kata (Nyek)
11. és 12. osztályosok kategóriája: Hangya Emese (11.a)

Református Iskolák Kosárlabda Kupája

Erdős Dóra, Erdős Zsuzsa, Albert Réka, Bodrogi Fanni, Bodnár
Anita, Varga Evelin, Botár Borbála, Valentin Sára

Református Iskolák **Természettudományi Konferenciája** Csurgón
környezetvédelem Tóth Eszter (10.a) Tóth Anna (6.a)

néprajz Kovács Réka (9.b)

2. hely

SDG hittan verseny Kiskunhalason

Kocsis Réka (12.c) Mórincz János (12.c) Legeza Luca (9.b)

Református Iskolák **angol nyelvű bibliai versenye** Pápan
Kassai Gyöngyi (Nyek)

Országos VI. Áprily Lajos verseny

versmondás 5. és 6. osztályosok kategóriája: Rózsa Viktória (6.a)

7. és 8. osztályosok kategóriája: Fülöp Eszter (8.a)

9.-12. osztályosok kategóriája: Mészáros Máté (Nyek)

képzőművészet 9.-12. osztályosok kategóriája: Kovács Hajnalka
(10. a)

fotóművészet 7. és 8. osztályosok kategóriája: Bublá Bálint-
Tímár Dániel (7.a)

9. és 10. osztályosok kategóriája: Takács Zalán (Nyek)

11. és 12. osztályosok kategóriája: Kasza Norbert (11.a)

Református Iskolák Országos Sakkversenye

Puskás Zsolt, Sipos Ádám, Sipos Attila, Túróczi Balázs

3. hely**Országos VI. Áprily Lajos verseny**

versmondás 9.-12. osztályosok kategóriája: Lánosz Réka (9.a)

képzőművészet 9.-12. osztályosok kategóriája: Bodrogi Fanni (9.b)

fotóművészet 9. és 10. osztályosok kategóriája: Kristály Hajnalka
(10.b)

Református Iskolák **Természettudományi Konferenciája** Csurgón
biológia Békési Dorottya (7.a)

Református Iskolák Űszóbjajnoksgája

Tóth Anna, Kiss-Máté Csenge, Láng András, Szabó Márton, Pintér
Luyi, Bartha Mátyás, Makray Ferenc, Rákóczi Levente, Elter István,
Botár András és Albert Johanna

Vi. Genua Kupa tengeri vitorlásverseny

Oberna Sára, Szíjj Lilla, Csomós Ákos, Rabi Ákos, Stringovics
Márton

Különdíj

Református Iskolák **Természettudományi Konferenciája** Csurgón
néprajz Lovas Kata (10.a)

biológia Statkiewicz Sonja (10.a) Magyar Csenge (10.a)

NYÁRI TÁBORAINK

Örömmel adunk hírt róla, hogy idén nyáron is két tábor várja a gyermekeket, ifjakat a hitben való megerősödére, önfelelt kikapcsolódásra.

A **kerékpáros táborba** konfirmált fiataljainkat vagy a főiskolás, egyetemista diákokat várjuk. Időpontja **július 9-15**, helye a festői szépségű **Köveskál**, mely a Balaton északi részén található. Mint a név is elárulja, célunk a mindennapos kerekedés és a környék látnivalóinak megtekintése, de számos alkalom kínálkozik majd a strandolásra, gyalogos kirándulásra, egyéb sportolásra, mély beszélgetésekre, éjszakába nyúló közös éneklésre, új barátságok születésére.

A **hittan tábor** ebben az évben újból **Balatonfűzfőn** kerül megrendezésre a helyi templom kertjében kialakított hangulatos kertben kő- és faházakban **augusztus 13-19.** között, ahol minden nap színes programok gondoskodnak arról, hogy mind az alsós, mind a felsős általános iskolások kedvük szerint való elfoglaltsággal tölthessenek együtt egy tartalmas hetet. Naponkénti áhítat és korosztályra bontott csoportbeszélgetések, közös éneklés és zenélés, számtalan játék, kézműves foglalkozás, kirándulások, strandolás, bobozás. Jelentkezni istentiszteletre, vagy hittanórák után lehet **Veszélka Tamás** beosztott lelkésznél, aki ezúton is szeretettel hív és vár minden

Gyökössy Endre: A két középpont

A Szent Gellért Kiadó gondozásában jelent meg Gyökössy Endre szerző munkásságának egyik fontos írása: "A két középpont". A lelkipásztorként és pszichológusként ismert szerző a keresztyén élet két alapvető momentumát helyezte nagytól alá: az Újszövetség középpontját, a Miatyánkot, valamint az Ószövetség alapvető törvényét, a Tízparancsolatot.

Nincs olyan keresztyén, aki konfirmációja előtt, és a vasárnapi prédikációk során ne hallott volna a Biblia két központi gondolatáról. Talán épp ezért választotta Gyökössy Endre ezt a két egyetemesen ismert témát, mert mindenki olyan jól ismeri és tudja ezeket.

Ahhoz, hogy egy-egy gyakran használt imádság, egy-egy ige ne váljon közhellyé, tudatosságra kell törekednünk és erre tanít a szerző is. Az Úr imádságát és a mindennapi életünket szabályozandó mózesi törvényeket lépésről lépésre elemzi. Kérdéseket tesz fel és ezekre könnyen olvasható stílusában válaszol. A több mint négy évtizedes lelkesítő szolgálata gyakorlatából merített példák nemcsak élményszerűvé teszik a könyvben olvasható elmélkedéseket, hanem időszűrűvé is. A 180 oldalnyi, jól szerkesztett kötet valamennyi fejezete tartogat számunkra akár életre szóló felismerést is. Gyökössy Endre gondolatai nemcsak általánosságokban és a közvetlen kapcsolatokra nézve tanítanak krisztusi szeretetre, hanem időről időre felhívják figyelmünket környezetünk védelmére és a Föld népei közötti szociális igazságtalanságra is.

Bármit is gondolunk a kötött imádságokról, vagy a történelem során sokszor megkérdőjelezett Tízparancsolatról, "A két középpont" című könyv elolvasása után bizonyosságot nyerünk afelől, hogy mindezek nagyon is bennünket, embereket szolgálnak.

"Istennek nincs szüksége arra, hogy sokszor elmondjam a Miatyánkot, sőt arra sincs szüksége, hogy egyszer elmondjam. Nekem van rá szükségem..."

"Akár esztek, akár isztok, akármit cselekesztek, mindent az Isten dicsőségére műveljete!"

(I. Kor. 10,31)

Emlékeim Áprily Lajosról

1957 tavaszán költöztünk Kisorosziba népes lelkészcsaládként. Örömmel hallottuk, hogy a Duna túloldalán, a szentgyörgypusztai völgyben lakik szeretett költőnk: Áprily Lajos. Hamar megismerkedtünk vele, gyakran találkoztunk. Hányszor sétáltunk el háza előtt a Nagyvillámra vagy a visegrádi vár felé menet gyermekeinkkel, tágabb családdal vagy barátainkkal!

Egy húsvéthétfőn az akkori legátusunkkal látogattuk meg Áprily Lajost. Igazi tavasz volt, kertjében aranyeső sárgállott, ajánlottam, hogy a kerti padnál ülünk le.

"A feleségem szemével nézve ide terítő kellene"- mondta Lajos bácsi, s kihozott a szekrényből egy párnahuzatot, azt találta hirtelen. Jellemző volt rá, hogy szeretett asszonya távollétében is jelen volt. Gyermekeink s az ő unokái közt hamar kialakult a barátság. Kati lányom mesélte, mikor játék közben beszéltek a házba, Zsófikára rászólt az édesanyja: "Dolgozik a Tata, ne zavarjátok!" Lajos bácsi hátraszólt az íróasztala mellől: "Hadd jöjjenek! Örülök, ha látom őket!"

Vera lányom oroszról korrepetálta, s kedvcsinálónak mutatott be neki példákat az orosz irodalom kincseiből. A nyelvet nem tudta ugyan megszerettetni, az irodalmat annál inkább: az akkoriban hivatalosan támadott Jevtusenko pl. egyik kedvence lett.

Egész lénye a természet szeretetét sugározta. Hangjukról felismerte az erdő madarait, gyönyörködött a patakra lejáró szarvasokban, ő maga is szinte eggyé vált a természettel. Ahogy egyik versében írta:

A visegrádi hegységben lakom
s ha itt halok meg, az mi változást hoz?
Ő nem sokat, csak ennyit: egy napon
szorosabban ölel a hegy magához.

(A változás)

Ez a tiszta alázat jellemezte az egyszerű falusi emberekkel való kapcsolatában is. Felkereste az erdélyi származású, falunkba házasodott embert, hogy baráti módon elbeszélgessen vele.

Egyik macskánkat nem tudtuk leszoktatni arról, hogy a szomszéd csirkéit elkapja. Azt tettük vele, amivel a falubeliek is büntetni szokták az alkalmazkodni nem tudó cicákat: átvittük a túlsó partra, próbáljon ott szerencsét. Hónapok teltek el, s egy napon beállított a száműzött macska. Mikor Lajos bácsinak elmeséltük, elárulta, hogy ő hozta át ugyanilyen megdöglésből, mert ott a kis rigófiókákat dézsmálta. Tétre befogadta, de tavasszal kiadta az útját. "Józsikám - mondta a férjemnek -, ha meg akarsz tőle szabadulni, inkább a Nagy-Dunán vidd át!"

Sok remekművet fordított különböző nyelvekből idős korában is. Ha néha nem találta a megfelelő kifejezést, sétált egyet az erdőben vagy biciklire szállt, s mire hazatért, megkerült a keresett szó.

Én a hatvanas években a helyi kis könyvtárat vezettem. Író-olvasó találkozókat is szerveztünk, Áprily Lajost is meghívtuk egy alkalommal. Ő akkor már nem vállalt szereplést, nagyon romlott a látása, de a mi meghívásunkat még elfogadta. Sajnos, a menyee, Jancsó Adrienne nem tudott eljönni vele, így lányaim adták elő verseit.

A szeme romlása egyre inkább bezárta a völgybe, a friss élményit csak közvetve kapta. Ekkor írta:

Csak fátylon átnézek lomb-újulásra,
a teljes Szépet nem csodálhatom.
De unokám elment kirándulásra,
s szeme tükrén ragog a Balaton.
(Unokám kirándulásra ment)

Később már csak a kórházban látogattuk meg Vera lányommal. Már nem látott, de a gyöngyvirág illatát még érezte, s a kezemet fogva még azt mondta: "Ez Arika keze." Ez volt az utolsó találkozásunk.

A visegrádi temetést Pályi János, dunabogdányi lelkész végezte, azóta is örömmel búcsúztatóját.

Azt, hogy milyen békecséggel készült az elmúlásra, számos verse bizonyítja. Csak egyet idézek:

Öreg leszek, vénebb a téli napnál,
írtam, s az a jövő, ma már jelen.
Hang hívogat: Tovább miért maradnál?
vár a magasság, vár a végtelen.

(Hang hívogat 1966.)

Tóth Józsefné Király Aranka

Pécel, 2007. március 12.

Imádság a szabadban

A Föld Napja nem egyházi ünnep, mi mégis együtt imádkoztunk a nagy botanikus, Diószeghy Sámuel, énekével (278. ének) templomunk kertjében április 22-én vasárnap, az istentisztelet végeztével. Fontos számunkra a Föld jövője, az élővilág megmaradása, Istenünk teremtő szeretetének ezek a nagyszerű ajándékai. Erről szólt ezen a vasárnapon az igehirdetés is, amit honlapunkon (www.szre.hu) elolvashatnak, akik nem voltak jelen. Körbeálltuk az ősszel ültetett új kis hársfánkat, ami nagy örömünkre már szépen kizöldült, és énekekben fohászkodtunk teremtő Istenünkhöz a kék tavaszi ég alatt. Itt hangzott el az istentisztelet végén szokásos záró áldás is, ezúttal ezekkel a szavakkal:

"Az egek az Úrnak egei, de a Földet az ember fiainak adta!"
(Zsolt 115, 16)

Úgy hisszük, ezt a kis fát mi is legalább kétszáz évre plántáltuk, mint eleink is az itt állott, de tavaly kiszáradt, hatalmas régi hársfát.

Szentendrei Református Hírlevél

Kiadja: az egyházközség - **Cím:** 2000 Szentendre Rákóczi út 14.
Telefon: 06 26 310-524 - **Felelős kiadó:** dr. P. Tóth Béla lelkipásztor
Főszerkesztő: Jámorné Benkei Ildikó (E-mail: jambor@limar.hu)
Olvasószerkesztő: Sikolya Zsolt gondnok, (zsolt.sikolya@dunakanyar.net)
Tördelő: Fazekas Andrea **Nyomtatás:** Kádár Péter

A kiadványunkban megjelenő cikkek, írások nem feltétlenül fedik mindenben a szerkesztőség véleményét, hanem elsősorban azok szerzőinek gondolatait tükrözik.

Írány Tivadar!

Augusztus 8-12 között a Tivadar-i református üdülőben nyaralhatnak gyülekezeti tagjaink. Aki ezt a helyet választja pihenése helyszínéül, egy dologban biztos lehet: unatkozni nem lesz ideje!

Ha kulturális igényei vannak, elég akármelyik közeli faluba (Tákos, Csaroda, Kísszekeres, Nagyszekeres) ellátogatni, ott megcsodálni a fakazettás templomokat, Tiszacsécsén a Móricz emlékházba betérni, vagy Szatmárcsékén Kölcsey sírjánál elcsendesedni a kopjafás temetőben. Túristvándiban a fa vízi-malommal ismerkedhetünk meg, Tarpán igazi, mintaszerű biogazdaságot találunk: szürke marhákkal, racka juhokkal, mangalicákkal és lovakkal. A "nagy szilva út"-on végighaladva (Tivadar-Panyola-Penyige) megismerkedhetünk a beregi szilva természetével, feldolgozásával. Megkóstolhatjuk az aszalt gyümölcsöket, a feledhetetlen ízű szilvalekvárt, vagy a híres-nevezetes szilvapálinkát. Ha az utóbiből lehörpintettünk egy kupicával, élvezhetjük a fenséges szatmári töltött káposzta ízét, amit gyülekezeti testvérünk - Olgi néni - olyan mesterien készít el, és erre szeretettel várja az üdülő csapat minden (!) tagját! Aki víz mellett szereti tölteni a szabadságát, annak is a lehetőségek tárháza Tivadar.

Ugyanis a Tiszában nemcsak fürödni és úszni lehet, hanem egyéb vízi sportokat is kipróbálhatunk, pl: a kajakozást. Vásárosnaményban csúszdapark várja az odalátogatót, fóká és papagáj-showjával, és meglepően baráti áraival.

Ha valaki mégis úgy döntene, hogy az üdülőből ki sem teszi a lábát, akkor olvasással, elmélkedéssel, társas játékokkal töltheti a napját, vagy esti táborúzzal mellett - akár szalonna sütés közben - vitathatja meg egy-egy izgalmas beszélgetés keretében teremtett világunk kérdéseit, csodáit.

Az előzetes jelentkezéseket figyelembe véve, még egy 8 ágyas szoba áll a közös nyaralásunkhoz még csatlakozni kívánó

testvéreink rendelkezésére. Ezzel kapcsolatos részletesebb információkat a Lelkészi Hivatalban lehet kérni.

131. Zsoltár

(Móricz Zsigmond átköltése)

Az alázatos lélek tükrö

Szívem, Uram, nem fuvalkodott fel,
Nem is néztem föl rád kevély szemmel,
Nagy dolgokra, túlságra nem vágytam,
Erőm fölött csodákra nem jártam,
Nem kísérték bátran:

Csendesítém, sőt némítom lelkem,
Hogyha Uram, titkaid sejttem;
Mint csecsemő az anyai ölben,
Oly csecsemő a lélek én bennem,
Bízom Uram, csendben.

Istentiszteleti és egyéb alkalmaink

Gyülekezeti istentisztelet: vasárnap de. 8 és 10 órákor

Gyermek-istentisztelet (és megőrzés 3 éves kortól):
vasárnap de. 10 órákor

Bibliaóra: hó első kedde este 8 órákor

Asszonykör: hó első péntek du. 5 órákor

Baba-mama kör: kéthetente, hó 1. és 3. péntek de. 9 órákor

Középiskolás bibliakör: pénteken du. 6 órákor

Felnőtt konfirmációi óra: szerdán 8 órákor, ill. megbeszélés
szerint

Konfirmációi óra I. éveseknek: szeptembertől indul

II. éveseknek : szeptembertől indul

Énekkari próba: vasárnap de. 9 órákor

Ref. Gimnazisták áhítata: hétfőn reggel 8 és 9 órákor
a templomban

Úrvacsorai bűnbánati alkalmak: karácsony és húsvét egész

héten, többi ünnepek előtt szerdától péntekig este 7 órákor

Adventi hangversenyek: a négy adventi vasárnapon
de. 11 órákor

Hittanórák: központi iskolák 3-5.oszt.: csütörtök 3 órákor,

1-2.oszt.: csüt. 4 órákor

Barcsay Iskolában: kedden 3/4 3-kor,

Izbégyi Iskolában: szerdán 3-kor

Minden hónap utolsó vasárnapján fél 12-kor ref. istentisztelet van
a **pillisszentlászlói** rk. kápolnában

Móricz Zsigmond Zsoltáraihoz

Véglegesen 1941 közepén kerültem Leányfalura. Anyámmal együtt Móricz Zsigmond is jött értem Zagyarékasra és együtt hoztak el Kismamáéktól. Leányfalura érve anyám az ölébe vett és engem így, őt átölelve vitt a nagy kertbe be, ahol - későbbi jó barátaim - kutyáink (Pengő, Bundás és Pajtás) - vártak ránk és boldog ugatásukkal üdvözöltek bennünket, amellyel engem bizony akkor még megijesztettek. Hazaértünk. Valóban otthon éreztem magam. Birtokba vehettem a nagy kertet, ahol azt csinálhattam, amit akartam. Ha akartam, kinyithattam a locsoló tömlő vízcsapjait, s ilyenkor a kertész Jani bácsi nevetve tanítgatott arra, ezek mire is valók...

Iskolaév kezdete előtt már néhány héttel Móricz Zsigmond megvette tankönyveimet és a füzeteket is, néhányat. Ő korán kelő volt. Reggel hat körül írógépén megírta a napi penzumot, ami általában legkevesebb egy ívnyi terjedelem volt. Amikor pihenni visszaheveredett a nagydíványra, anyám be-bevitt hozzá és akkor együtt játszva tanultuk az ábécét és lassan a betűvetés rejtelmeibe is bevezetett. Mire eljött az iskolai évnitó, a tananyag kezdetéből már sok mindent tudtam, ami aztán tanítónknak, Vilma néninek okozott némi nemű nehézséget (de ez már egy másik történet, volt osztálytársaim, a ma is Leányfalun lakó Stein Jóska és Gruber Kati szerint is). Ma is arra vagyok a legbüszkébb, hogy a betűvetés rejtelmeire Móricz Zsigmond tanított.

Emlékezetem szerint már a leányfalui létem első vasárnapján átkeltünk révvel a Dunán és igyekeztünk a Pócsmegyeren lévő református templomba, istentiszteletre. Akkortájt Pócsmegyer "leány-falujában" még nem volt református templom, de még imaház sem, így a református lelkészek unokája, Móricz Zsigmond - aki majdnem maga is követte ősei hivatását - ha csak tehette, a közigazgatási székhely templomába járt. Oda vitt engem is, talán azért, hogy megmutasson, s talán azért is, hogy templomaink varázslatos egyszerűségét, szépségét velem is megszerettesse. Hihetetlennek hangzik, hiszen mindössze alig hat és fél éves voltam, de mégis emlékszem rá, hogy a kezdő ének akkor ott a pócsmegyeri templomunkban a 42. zsoltár első verse volt. Ezt én akkor hallottam először. Móricz Zsigmond mellettem ülve, az ő magasabb fekvésű szép bariton hangján, nem túl erősen - de halkán sem - énekelte a számomra akkor még ismeretlen, gyönyörű dallamú éneket, "Mint a szép híves patakra...". Kezében nagyon szép, bőrrel bevont zsoltáros könyvet tartott és abból énekelt. Az élet szép ajándéka lett számomra, hogy a Lórántffy Zsuzsanna Nőegylet által Móricz Zsigmond 50. születésnapjára ajándékozott énekeskönyvet anyám megőrizte számomra, amit én 1989-ben a Petőfi Irodalmi Múzeumnak ajándékozhattam az Árvácska alapítvány számára.

Eleven érdeklődésű kisfiú lévén, egyházi énekeinket is igyekeztem megtanulni. Mivel számomra a 42. zsoltár volt az első gyülekezetben hallott ének, nem tudom miért, de ezt gyakoroltuk néha a nagydíványon is. Kisgyerekként szerettem vele istentiszteletre járni. Persze, máshová is elvitt magával, ha csak tehette, nem is kevésszer. Templomba még télidőben is átjártunk Pócsmegyerre addig, amíg zajlani nem kezdett vagy egészen be nem fagyott a Duna.

Móricz Zsigmond halála után visszakerültem Zagyarékasra. Ez egy úgyszólván tiszta katolikus község volt és az ma is. Ott vészeltem át a háborút is, és onnan - kis kitérővel - kerültem Debrecenbe, a híres Kollégiumba, Móricz Zsigmond szeretett iskolájába. Akkor ismét nagyon magányosnak, nagyon árvának éreztem magam. 1945 ősze volt. A Főgimnázium épületében és a Kollégium új, hátsó traktusában még orosz katonai kórház és lak-tanya volt, ezért mi az öreg épületbe szorultunk, az internátus és a gimnázium is, tantermekkel és a háló-tanuló szobákkal együtt. Szeptember közepe is elmúlt már, amikor végre az egyik reggelen gyülekeztünk az évnitó istentiszteletre.

A hajdúszoboszlói Sallai Lalika fogott kézen és vezetett a Kollégium híres oratóriumába, a második emeletre, a híres, még talán Csokonai által is koptatott fa lépcsőkön fel. Ezt aztán később minden érettségi találkozónkon emlegettük, amíg közöttünk volt szegény Lali, aki a nevezetes Hortobágyi Állami Halgazdaság

kiváló igazgatója volt évekig. Számomra akkor a lélekbemarkoló élmény ismét az Istentisztelet kezdő éneke volt, a 90. zsoltár: "Te benned bízunk eleitől fogva..." Ezen az évnitó istentiszteleten az ígét a kiváló, de már előrehaladott korú tiszteletes-vallásánárunk, Dr. Nagy Sándor, Sanyó bácsink hirdette. Hihetetlen sokat köszönhetek neki. A rettenetes világ- és országegés után mindegyikünket végtelen szeretettel ölelt magához és tanítgatott. Velem különösen sokat foglalkozott, hiszen korábban Rékason, a katolikus világban református hitoktatásban szinte nem is részesültem.

1945 karácsonya előtt, már december közepén elkezdődött az iskolai szünet, a szénhiány miatt. Az első vakációra vonaton két napig tartó utazás után értem haza a Baross utcai, harmadik emeleti, félig romos lakásunkba. Az alig lakható két szoba közül az elsőben feküdt anyám, aki az ostrom alatt átéltek következtében sokizületi gyulladást kapott, s akit már addig másodsorú műtött Rubányi tanár úr. Nagyon beteg volt. Ujjai és végtagjai puffadtak, duzzadtak voltak. Járnai nem tudott. Csak anyám szobájában fűtöt-tünk és én úgyszólván állandóan ott voltam mellette. Hogy lekössön, elmagyarázta, hogy a másik szobában a nekem való könyveket hol találom meg. A könyvek között kutatva találtam két vaskos, fekete fedelű kötetet. A "Kelet Népe" Móricz Zsigmond szerkesztésében megjelent példányai voltak, évenként külön kötetbe kötve. Így találtam rá az Árvácskára. Zsoltárról zsoltárra haladva, remegve és a nem fűtött szobában a hidegtől vacogva fal-tam a betűit. Még aznap elolvastam az egészet. Hiszen nem is olyan régen, csak három, vagy négy évvel azelőtt magam is az árvácskák sorsát éltem. Vezér Erzsébet néni, aki anyámat meglátogat-ni ugrott fel néhány percre hozzánk, megnézte mit olvasok. Fejem simogatva, majd arcom két kezébe fogva csak annyit mondott: nagyon beteg anyád.

Amikor Erzsébet néni elment, már alkonyodott. Egyedül maradtam vele, és akkor én már megéreztem, tudtam, hogy Árvácska az édesanyám. Ráborultam az ágyára és rettenetes zokogásban törtem ki. Felszakadt bennem minden bánat. Árvácska rettenete-sen sok szenvedése, amiket néha magam is átéltem, a szeretet-vágy mérhetetlen kínjai.... Ne hagyj itt édesanyám, zokogtam. Ő meleg, szép szemeit rám emelve, kezét fejemre téve, szomorkás mosollyal vígasztalt. Nem halok meg, kisfiam, nyugodj meg, csillagom.

Móricz Zsigmond 1941. augusztus 25-én a Magyar Királyi Állami Gyermekekmenhelynek a következőket írta: "Litkei Imre II. 96/90 számú gondozottat saját gondozásomba szeretném venni, s a gyermek jövőjéről gondoskodni kívánok. Vállalom ezt a feladatot, hogy embert nevelek belőle, Isten segítségével. Pócsmegyer - Leányfalu. Móricz Zsigmond, író." Sajnos, ő rá egy évre elment, így Árvácskára maradt ennek a testamentumnak teljesítése, aki felnevelt engem, és amikor már mindent elrendezett, az után hagyott itt bennünket.

Mielőtt utoljára a Babits-Klinikára bevittem, előző este - már nagyon betegem - odaült az ágyam szélére, úgy kérlett: - Kisfiam, nagyon szeretnék még egy kis unokát, meglátod biztosan fiú lesz! - De édesanyám, hogy juthat ilyesmi eszedbe, hiszen reggel kórházba kell vigelek. Itt maradok a két kislánnyal és azt sem tudom, mi tévő legyek, válaszoltam.

- Rendbe jön minden fiam! Meglátod, minden. Nagyon kérek, beszélj ezt meg Marikával. Hidd el fiam, én vállalom - mondogatta halkán, többször is ismételve.

Halála után nagy, nagy szomorúság szakadt ránk, s hogy mindannyiunkat megvigasztaljon - és hogy megint igaza legyen - még egy év sem telt el és megszületett a fiunk.

"Isten
Egy viruló Kör
kívül és belül
titok és titok
rendületlenül."

(Simon Andortól, Móricz Zsigmond Gyöngyi leányának férjétől).